lecxit
Lectura per a l'èxit educatiu

Avaluació Lectora Lecxit

Marc, eines i orientacions per a l'avaluació lectora dels infants Lecxit.

Introducció

Aquest document recull el model d'avaluació lectora del programa Lecxit: què s'avalua, amb quins instruments, com s'interpreten els resultats i què se'n fa després.

L'avaluació Lecxit parteix d'una mirada àmplia de la lectura. Llegir no és només comprendre un text: també implica fer-ho amb una certa fluïdesa, sentir motivació, adquirir hàbit, implicar-se en les històries, tenir confiança, conversar sobre les lectures i disposar d'oportunitats per llegir. Per això el model d'Avaluació Lectora Lecxit conté diverses dimensions lectores més enllà de la comprensió lectora.

L'objectiu no és posar una nota ni classificar els infants, sinó identificar fortaleses i necessitats, observar-ne l'evolució al llarg del curs i prendre decisions que millorin l'acompanyament. L'avaluació només té sentit si la informació obtinguda es tradueix en accions concretes: ajustar la dificultat de les lectures, escollir llibres més adequats, reforçar la fluïdesa, generar més conversa, afavorir la confiança o crear més oportunitats per llegir.

Què trobaràs en aquest document:

1. Marc i justificació.
2. Les nou dimensions lectores.
3. Prova de comprensió lectora: correcció, interpretació i material.
4. Prova de fluïdesa lectora: pauta, interpretació i material.
5. Qüestionari "La meva relació amb la lectura": puntuació, interpretació i material.
6. Orientacions per administrar les eines.
7. Full de resultats, registre i traspàs a l'Excel.
8. Orientacions per acompanyar els infants segons les necessitats detectades.
9. Annexos: fulls de proves i full de registre.

1 Marc i justificació

Per què avaluar al Lecxit?

Lecxit és un programa d'acompanyament lector que vol millorar la competència lectora dels infants i transformar la seva relació amb la lectura. En aquest marc, avaluar no és només mesurar: és comprendre, orientar i millorar.

L'avaluació permet conèixer el punt de partida de cada infant, identificar fortaleses i necessitats, observar-ne l'evolució i orientar millor l'acompanyament. També ajuda a generar evidències sobre els resultats del programa i a consolidar una cultura d'avaluació en la promoció lectora.

La competència lectora està estretament relacionada amb les oportunitats educatives i amb la trajectòria acadèmica dels infants. Les dificultats lectores poden limitar l'accés als aprenentatges i incrementar el risc de desconnexió escolar. Acompanyar el desenvolupament lector és, per tant, una manera de promoure l'equitat educativa.

Des del Lecxit volem contribuir a millorar la comprensió lectora des del gaudi lector i des de la construcció d'un hàbit lector positiu. És a dir, per arribar a comprendre millor el que es llegeix, hem de garantir que la relació de l'infant amb la lectura sigui propera, positiva, agradable i de gaudi.

Una mirada multidimensional

El desenvolupament lector no es pot explicar a partir d'un únic resultat. La comprensió és central, però està relacionada amb la fluïdesa, la motivació, l'hàbit, la implicació, la confiança, la conversa i les condicions de l'entorn.

El model d'Avaluació Lectora Lecxit s'inspira en diversos referents especialment pertinents per a l'edat dels infants del programa:

- PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study), que avalua la comprensió lectora de l'alumnat de quart de primària i recull també informació sobre les actituds i els contextos de lectura.
- MRQ (Motivation for Reading Questionnaire, de Wigfield i Guthrie), orientat a conèixer la motivació lectora, el gust per llegir i la percepció de competència.
- El coneixement i bagatge del propi programa Lecxit, aprofitant els seus 15 anys de trajectòria i experiència.

Tots tres referents mostren que, per entendre com evoluciona un infant, cal observar tant allò que és capaç de fer davant d'un text com la manera en què viu la lectura i les oportunitats de què disposa. Per aquest motiu, les dimensions que proposa avaluar l'Avaluació Lectora Lecxit són: comprensió lectora, fluïdesa lectora, gust lector, hàbit lector, compromís lector, autoeficàcia lectora, conversa sobre lectura, accés i oportunitats lectores i ús i comoditat en català.

A qui s'adrecen les eines

Els materials estan calibrats per a infants de cicle mitjà i cicle superior de primària (de 4t a 6è, aproximadament de 9 a 12 anys).

Quatre fonts d'informació

L'Avaluació Lectora Lecxit combina:

- allò que l'infant mostra sobre la dimensió de la comprensió lectora a través de la prova de comprensió lectora;
- allò que l'infant mostra sobre la dimensió de fluïdesa lectora a través de la prova de fluïdesa lectora;
- allò que l'infant mostra sobre la resta de dimensions a través del qüestionari "La meva relació amb la lectura";
- allò que les persones voluntàries i impulsores puguin observar durant les sessions.

Cap d'aquestes fonts no ofereix, per si sola, una imatge completa. La puntuació d'una prova no defineix l'infant com a lector o lectora: aporta una informació parcial que cal posar en relació amb la conversa i amb el coneixement acumulat durant l'acompanyament.

Quan s'aplica

L'Avaluació Lectora Lecxit s'ha d'aplicar dues vegades en el mateix curs escolar: a l'inici i al final de curs, amb una separació de diversos mesos. S'utilitzen els mateixos materials les dues vegades, cosa que fa imprescindible que, després de la primera aplicació, no es comparteixin les respostes correctes ni es treballi el text durant les sessions Lecxit. Per garantir que els resultats siguin comparables, totes dues aplicacions s'han de fer en condicions tan semblants com sigui possible: mateixes instruccions, entorn tranquil i resposta autònoma sense ajuda en el contingut.

La coordinació amb el centre educatiu

L'Avaluació Lectora Lecxit està pensada per realitzar-se en les sessions, espais i moments Lecxit a través dels materials proposats. Tot i així, si hi ha l'oportunitat, es pot valorar la incorporació del centre educatiu en aquest procés.

Al llarg del curs l'escola disposarà d'evidències que permetran veure l'evolució dels aprenentatges i de la comprensió lectora de l'infant. Aquestes poden complementar perfectament les evidències recollides amb l'Avaluació Lectora Lecxit. De la mateixa manera, les evidències recollides al Lecxit també poden ser valuoses per al centre educatiu.

A través d'un treball coordinat es poden compartir evidències amb l'escola per tal de tenir més informació i poder orientar i acompanyar millor l'infant. Serà important evitar duplicitats i utilitzar uns criteris comuns. Per exemple, la prova de comprensió lectora que es proposa a l'Avaluació Lectora Lecxit pot ser utilitzada pel centre educatiu per passar-la a tots els infants de l'aula i veure quina evolució ha tingut cada grup, comparant els infants que participen al Lecxit amb la resta.

Protecció de dades

L'avaluació recull informació sobre menors, la conserva durant el curs i la comparteix entre agents. Per aquest motiu és important prestar atenció a la protecció de dades i tenir en compte el següent:

- Els materials en paper amb el nom de l'infant s'han de guardar a l'Espai Lecxit, en un lloc no accessible a tercers.
- A la plantilla Excel per enregistrar els resultats de les proves, cada infant s'ha d'identificar amb un codi, no amb el nom complet. La correspondència entre el codi de l'infant i el seu nom s'ha de custodiar per separat.
- Només tindran accés als resultats les persones que acompanyen l'infant i, si hi ha acord, el centre educatiu.
- Els resultats no s'han de compartir entre famílies ni entre infants, i no s'han de fer comparacions públiques.

2 Les nou dimensions lectores

A continuació es mostren les nou dimensions lectores que es proposa avaluar amb l'Avaluació Lectora Lecxit. Aquestes permeten entendre no només si l'infant comprèn el que llegeix, sinó també com llegeix, com viu la lectura i quines oportunitats té per llegir. No s'han d'entendre de manera aïllada, sinó com un conjunt que ens permetrà tenir una imatge completa de la situació de l'infant.

1. Comprensió lectora

Capacitat de construir el significat d'un text: recuperar informació explícita, relacionar idees, fer inferències i interpretar-ne el sentit global. Un infant pot llegir correctament les paraules i, tanmateix, no comprendre prou bé allò que llegeix.

Què observem: Si pot explicar què ha passat · si entén les motivacions dels personatges · si sap justificar les respostes · si capta el sentit global del text.

Es recull amb: Prova de comprensió lectora (pàgina 36).

2. Fluïdesa lectora

Capacitat de llegir en veu alta amb precisió, ritme adequat, continuïtat i expressivitat. La recerca la descriu com un pont entre la descodificació i la comprensió: quan la lectura és molt lenta o vacil·lant, bona part de l'esforç es concentra a identificar les paraules i en queda menys per seguir el significat.

Què observem: Si llegeix les paraules correctament · si manté un ritme estable · si fa pauses adequades · si llegeix amb autonomia i dona sentit al text.

Es recull amb: Prova de fluïdesa lectora (pàgina 39).

3. Gust lector

Interès, plaer i disposició positiva envers la lectura. El gust per llegir s'associa habitualment amb una major freqüència lectora i, per tant, amb més oportunitats de desenvolupar la competència.

Què observem: Si tria llegir voluntàriament · si mostra interès o entusiasme · si gaudeix mentre llegeix · si té ganes de descobrir noves lectures.

Es recull amb: Qüestionari "La meva relació amb la lectura" (pàgina 40).

4. Hàbit lector

Fins a quin punt la lectura forma part de la vida quotidiana de l'infant: freqüència, regularitat i continuïtat de les pràctiques lectores dins i fora de l'escola.

Què observem: Si llegeix fora de l'escola i del Lecxit · si agafa llibres per iniciativa pròpia · si acaba les lectures que comença · si la lectura forma part de la seva rutina.

Es recull amb: Qüestionari "La meva relació amb la lectura" (pàgina 40).

5. Compromís lector

Grau d'implicació activa durant la lectura: imaginar escenes, anticipar què passarà, reaccionar emocionalment, fer connexions i mantenir-se vinculat al text.

Què observem: Si reacciona al que llegeix · si fa comentaris espontanis · si s'anticipa al que passarà · si entra en la història i s'hi implica.

Es recull amb: Qüestionari “La meva relació amb la lectura” (pàgina 40).

6. Autoeficàcia lectora

Percepció que té l’infant sobre la seva pròpia capacitat per llegir i comprendre, i sobre la seva capacitat de perseverar davant les dificultats. No mesura què sap fer, sinó com de capaç se sent.

Què observem: Si es veu capaç de llegir i comprendre · si afronta les dificultats o les evita · si necessita ajuda constant · si es percep com a lector o lectora.

Es recull amb: Qüestionari “La meva relació amb la lectura” (pàgina 40).

7. Conversa sobre lectura

Disposició i capacitat de parlar sobre els textos: expressar opinions, explicar interpretacions i compartir recomanacions. En un programa de lectura compartida com Lecxit, la conversa és alhora una eina d’aprenentatge i una part essencial de l’experiència lectora.

Què observem: Si explica què ha llegit · si expressa què li ha semblat · si comenta personatges o situacions · si comparteix o recomana lectures.

Es recull amb: Qüestionari “La meva relació amb la lectura” (pàgina 40).

8. Accés i oportunitats lectores

Condicions de l’entorn que faciliten o dificulten el contacte amb la lectura: disponibilitat de llibres, accés a biblioteques, recomanacions, suport adult i presència de la lectura a casa. No mesura una habilitat de l’infant, sinó el context en què creix com a lector o lectora.

Què observem: Si té llibres al seu abast · si pot anar a la biblioteca · si rep recomanacions · si comparteix moments o converses lectores.

Es recull amb: Qüestionari “La meva relació amb la lectura” (pàgina 40).

9. Ús i comoditat en català

Fins a quin punt l’infant llegeix, comprèn i conversa sobre lectures en català amb naturalitat i seguretat. La finalitat no és avaluar el seu nivell lingüístic, sinó identificar què cal per reforçar-ne la confiança i ampliar les oportunitats de lectura en català.

Què observem: Si llegeix habitualment en català · si s’hi sent còmode · si comprèn els textos · si pot parlar-ne en català.

Es recull amb: Qüestionari “La meva relació amb la lectura” (pàgina 40).

> **Per què no avaluar només la comprensió?**
>
> Perquè no captaria tots els canvis que Lecxit vol promoure. Un infant pot avançar en fluïdesa, confiança, motivació, hàbit, conversa o comoditat en català encara que aquests canvis no es reflecteixin immediatament en la puntuació d’una prova.

3 Prova de comprensió lectora

La prova ofereix una orientació general sobre la capacitat de l'infant per entendre i interpretar un text en un moment determinat del curs. El text es llegeix en silenci i de manera autònoma, i l'infant pot tornar-hi sempre que ho necessiti.

Composició i puntuació

La prova consta de nou preguntes tancades i una pregunta oberta. Cada pregunta val 1 punt, amb un màxim de 10.

- Preguntes literals (recuperar informació explícita): de la 1 a la 4.
- Preguntes inferencials (relacionar idees i deduir informació no expressada): de la 5 a la 9.
- Pregunta interpretativa (construir el sentit global): la 10.

Clau de respostes

1c · 2a · 3d · 4b · 5d · 6c · 7b · 8a · 9c

Com corregir la pregunta 10

Es considera correcta (1 punt) si la resposta expressa una idea sobre la lectura, coherent amb el text, encara que l'infant no faci servir les mateixes paraules ni escrigui gaire. Es valora la idea, no la redacció ni l'ortografia.

Exemples de respostes vàlides:

- «Que llegir pot començar per curiositat, mirant el que fan els altres.»
- «Que quan trobes un llibre que t'agrada t'hi enganxes.»
- «Que les històries es poden trobar a qualsevol lloc.»
- «Que qualsevol lloc pot ser bo per llegir.»
- «Que llegir pot formar part del dia a dia.»

Exemples de respostes no vàlides:

- Un resum de l'argument sense cap idea sobre la lectura: «Que un nen va al parc i troba un banc amb una placa.»
- Una afirmació general sense relació amb el text: «Que llegir és bo per a tu.»
- Copiar la frase de la placa sense explicar-la.
- Respondre sobre el seu gust personal: «Que a mi m'agrada llegir còmics.»

Si tens dubtes davant d'una resposta concreta, consulta-ho amb la persona impulsora abans de decidir. La consistència entre aplicacions és més important que l'encert en un cas aïllat.

Interpretació orientativa

Entre 0 i 4 punts	Comprensió lectora que requereix més acompanyament.

Entre 5 i 7 punts	Comprensió lectora en desenvolupament.
Entre 8 i 10 punts	Comprensió lectora consolidada en relació amb aquesta prova.

Aquests trams són orientatius i no s'han d'utilitzar com una classificació. El resultat reflecteix com ha resolt un text concret en un moment determinat.

Registra sempre el desglossament (literals, inferencials i interpretativa) i no només el total: és el que permet veure si l'infant millora en recuperar informació, en inferir o en interpretar. Dos infants amb 6 respostes correctes poden necessitar acompanyaments molt diferents.

Comparació entre l'inici i el final de curs

La comparació permet observar l'evolució global i, gràcies al desglossament, en quin tipus de comprensió s'ha produït el canvi. A més de la puntuació, el full de resultats recull el temps dedicat, la freqüència amb què torna al text, l'autonomia i la qualitat de la resposta oberta. Aquestes observacions no puntuen, però sovint expliquen el resultat.

Petites millores en la qualitat de les respostes o en l'autonomia també poden indicar una evolució significativa, encara que la puntuació no canviï.

Què comuniquem a l'infant

Comunicar «set de deu» funciona, a la pràctica, com una nota, i entra en contradicció amb el missatge que aquesta activitat no és un examen. És preferible una devolució qualitativa que digui què ha anat bé i què treballareu:

> *«He vist que has entès molt bé què passava a la història. Les preguntes que demanen pensar més enllà del que diu el text són les que ens costen més, i és justament el que anirem treballant plegats aquest curs.»*

Si l'infant pregunta directament quantes n'ha encertat, no cal amagar-ho, però no ho oferim d'entrada ni ho comparem amb la primera aplicació.

Material: prova de comprensió lectora

La prova de comprensió lectora per imprimir i donar a l'infant la trobaràs a l'Annex 1: pàgina 36.

Nom: …… **Data:** ……

> **Llegeix el text amb calma i respon les preguntes. Si ho necessites, pots tornar a mirar el text mentre respons. Marca només una resposta de cada pregunta.**

El banc del parc

Cada tarda, després de sortir de l'escola, un infant passava pel parc del barri abans de tornar cap a casa. No sempre s'hi quedava gaire estona, però li agradava observar què passava al seu voltant: infants jugant, persones passejant gossos i gent gran asseguda als bancs parlant tranquil·lament.

Hi havia un banc que li cridava especialment l'atenció. Era de fusta, una mica antic, i estava situat sota un plataner molt gran que feia ombra gairebé tot el dia, cosa que el convertia en un lloc agradable per seure-hi, sobretot a l'estiu.

Amb el temps, es va adonar que no era només el banc el que li agradava, sinó tot el que hi passava al voltant. Cada dia hi veia algú diferent: una dona llegint una novel·la, un noi dibuixant en una llibreta, dues nenes comentant un llibre de la biblioteca o un avi explicant històries al seu net, que escoltava amb els ulls ben oberts.

A vegades, mentre observava aquelles escenes, es preguntava què devien explicar aquells llibres o quines històries s'amagaven darrere de cada persona. Sense adonar-se'n, començava a imaginar situacions, personatges i finals possibles. Amb els dies, va començar a tenir la sensació que tot allò que veia tenia a veure amb històries que encara no coneixia.

Un dia, mentre passava pel costat del banc, es va fixar en una petita placa metàl·lica a la part de darrere. S'hi va acostar i va llegir: «Per a totes les històries que encara s'han d'explicar».

Aquella frase li va quedar donant voltes al cap. No acabava d'entendre del tot què volia dir, però li semblava que tenia relació amb tot el que havia estat observant aquells dies.

L'endemà, després de passar una estona a la biblioteca del barri, va tornar al parc amb un llibre a la motxilla i es va asseure al banc per començar a llegir. Al principi li costava concentrar-se perquè sentia sorolls al seu voltant, però, a poc a poc, es va anar endinsant en la història fins al punt que, quan va aixecar el cap, es va adonar que havia passat molta estona sense adonar-se'n.

Va somriure pensant que potser aquell banc no era només un lloc per seure, sinó també un lloc on podien començar moltes històries. Des d'aquell dia, sempre que podia, passava pel parc amb un llibre.

1) On passava l'infant cada tarda, en sortir de l'escola?

a) A la biblioteca del barri

b) A casa d'un amic

c) Al parc del barri

d) A la plaça de l'escola

2) Per què el banc era un lloc agradable per seure-hi?

a) Perquè un arbre hi feia ombra

b) Perquè era nou i còmode

c) Perquè hi tocava el sol tot el dia

d) Perquè estava lluny del soroll

3) Amb el temps, de què es va adonar l'infant?

a) Que el banc era més antic del que semblava

b) Que el parc cada dia estava més buit

c) Que li agradaven sobretot els arbres del parc

d) Que li agradava tot el que passava al voltant

4) On hi havia la placa metàl·lica?

a) En un arbre del parc

b) A la part de darrere del banc

c) A terra, davant del banc

d) A l'entrada del parc

5) Què tenen en comú moltes de les escenes que l'infant observa al banc?

a) Totes passen a primera hora del matí

b) Hi participen sempre les mateixes persones

c) Tothom hi va acompanyat d'algú altre

d) Hi apareixen llibres i històries

6) Per què la frase de la placa li va cridar tant l'atenció?

a) Perquè era molt difícil de llegir

b) Perquè ningú més no s'hi havia fixat

c) Perquè connectava amb el que ell observava

d) Perquè hi apareixia el nom del seu barri

7) Per què, l'endemà, va passar per la biblioteca abans d'anar al parc?

a) Perquè hi havia quedat amb un amic

b) Perquè volia un llibre per llegir al banc

c) Perquè a l'escola li ho havien demanat

d) Perquè volia tornar un llibre que tenia

8) Què ens fa pensar que l'infant es va enganxar a la lectura?

a) Que no es va adonar del pas del temps

b) Que va tornar cap a casa molt aviat

c) Que va deixar el llibre a mitges

d) Que va parlar amb la gent del parc

9) Per què creus que l'infant va acabar volent llegir?

a) Perquè s'avorria quan era al parc

b) Perquè volia fer el mateix que els altres

c) Perquè observar el va portar a imaginar històries

d) Perquè algú li va dir que havia de llegir

10) Quina idea transmet la història sobre la lectura? Explica-ho amb les teves paraules.

4 Prova de fluïdesa lectora

L'infant llegeix en veu alta un text breu de 109 paraules i la persona voluntària completa una pauta de quatre indicadors. No cal cronometrar la lectura ni comptar paraules per minut.

La pauta

Es marca una opció de cada fila, de 1 a 4 punts. Puntuació total: de 4 a 16.

Què observem	1 punt	2 punts	3 punts	4 punts
Llegeix bé les paraules	S'equivoca en moltes paraules o se'n deixa moltes (orientativament, 12 errors o més).	S'equivoca en diverses paraules (orientativament, entre 7 i 11 errors).	S'equivoca en poques paraules (orientativament, entre 3 i 6 errors).	Llegeix gairebé totes les paraules correctament (orientativament, entre 0 i 2 errors).
Llegeix seguit	S'atura o repeteix paraules gairebé a cada frase i li costa molt avançar.	S'atura diverses vegades a cada paràgraf i la lectura queda força tallada.	Llegeix força seguit, amb algunes aturades puntuals.	Llegeix de manera seguida i natural gairebé tot el text.
Dona sentit a la lectura	Llegeix gairebé tot amb el mateix to i sovint no fa les pauses que indica el text.	Fa algunes pauses i canvis de veu, però no sempre ajuden a entendre el text.	Fa la majoria de les pauses i els canvis de veu adequats.	Utilitza les pauses i la veu per donar sentit al text de manera natural.
Llegeix amb autonomia	Es queda aturat sovint i no sap com continuar tot sol.	En diversos moments li costa reprendre la lectura després d'una dificultat.	Davant de gairebé totes les dificultats, prova de continuar o es corregeix sol.	Llegeix tot el text sol, es corregeix quan cal i continua amb seguretat.

> Puntua cada fila per separat: qualsevol indicador amb 1 o 2 mereix atenció encara que el total sigui alt.

Com registrar els errors

Mentre l'infant llegeix, fes una marca a la teva còpia del text cada vegada que diu una paraula diferent, se'n deixa una, n'afegeix una que no hi és o no és capaç de llegir-la. Si s'equivoca i es corregeix immediatament tot sol, no compta com a error.

Els trams d'errors són orientatius i estan calculats per a aquest text de 109 paraules: 0–2 errors equivalen a més del 98 % de precisió; 3–6, entre el 95 i el 97 %; 7–11, entre el 90 i el 94 %; i 12 o més, per sota del

90 %. Són els llindars habituals de lectura independent, instruccional i de frustració. Si algun dia se substitueix el text, cal recalcular-los segons la nova llargada.

Interpretació orientativa

Entre 4 i 7 punts	Fluïdesa que requereix més acompanyament.
Entre 8 i 12 punts	Fluïdesa en desenvolupament.
Entre 13 i 16 punts	Fluïdesa consolidada en relació amb aquest text.

Material: prova de fluïdesa lectora

La prova de fluïdesa lectora per imprimir i donar a l'infant i a la persona voluntària la trobaràs a l'Annex 2: pàgina 39.

> **Llegeix aquest text en veu alta, al teu ritme. No cal que corris. Intenta respectar les pauses i donar sentit al que llegeixes. Si t'equivoques, pots corregir-te i continuar.**

El llibre de la finestra

A la biblioteca del barri hi havia un llibre que gairebé ningú no agafava. Era petit, tenia la coberta verda i sempre descansava en una prestatgeria a prop de la finestra.

Una tarda, la Jana el va descobrir mentre buscava una història d'aventures. El va obrir amb curiositat i, de sobte, en va caure una nota que deia: «Aquest llibre amaga un secret. T'atreveixes a descobrir-lo?».

La Jana va mirar al seu voltant. La bibliotecària ordenava contes i dues persones llegien en silenci. Ningú no semblava haver vist la nota.

Va tornar a mirar el llibre, va somriure i va començar a llegir. Potser, entre aquelles pàgines, l'esperava una aventura inesperada.

5 Qüestionari “La meva relació amb la lectura”

El qüestionari recull set de les nou dimensions lectores: gust lector, hàbit lector, compromís lector, autoeficàcia lectora, conversa sobre lectura, accés i oportunitats lectores, i ús i comoditat en català. Les respostes expressen la percepció de l’infant i s’han d’interpretar sempre de manera orientativa.

Com es pot administrar

Es pot respondre per escrit, llegir-se en veu alta o plantejar-se com una entrevista o conversa guiada. En tots els casos cal mantenir exactament les mateixes afirmacions i opcions de resposta, i registrar l’opció que tria l’infant sense interpretar-la.

Puntuació

Cada afirmació es puntua: Mai = 1, A vegades = 2, Sovint = 3, Sempre = 4. Cada dimensió té tres afirmacions, de manera que va de 3 a 12 punts.

Entre 3 i 6 punts	Dimensió que requereix més acompanyament.
Entre 7 i 9 punts	Dimensió en desenvolupament.
Entre 10 i 12 punts	Dimensió consolidada segons les respostes de l’infant.

Dues dimensions que es llegeixen de manera diferent

La dimensió “Accés i oportunitats lectores” no reflecteix una competència ni una actitud de l’infant, sinó les condicions del seu entorn. Per tant, els trams es llegeixen així: de 3 a 6, poques oportunitats lectores; de 7 a 9, accés parcial; de 10 a 12, entorn amb bones oportunitats. Una puntuació baixa no indica una dificultat de l’infant, sinó la necessitat de generar més oportunitats de contacte amb els llibres i la lectura compartida.

La dimensió “Ús i comoditat en català” segueix la mateixa lògica. Una puntuació baixa en un infant nouvingut o amb poca exposició al català no és una manca seva: indica que cal ampliar les oportunitats de lectura en català i reforçar-ne la confiança.

Comparació entre l’inici i el final de curs

No et fixis només en la puntuació de cada dimensió, sinó també en quines afirmacions concretes han variat, en la coherència entre les respostes i l’observació del voluntariat, i en les circumstàncies de l’entorn que poden explicar els resultats.

Petits canvis poden indicar evolucions significatives. Alhora, una variació puntual no s’ha d’interpretar automàticament com una millora o un retrocés: cal posar-la en relació amb el conjunt de la informació disponible.

Material: Qüestionari “La meva relació amb la lectura”

El qüestionari “La meva relació amb la lectura” per imprimir i donar a l’infant el trobaràs a l’Annex 3: pàgina 40.

Nom: ..... **Data:** .....

La meva relació amb la lectura

Gust lector	Mai	A vegades	Sovint	Sempre
Llegir em fa passar una bona estona.				
Llegeixo perquè em ve de gust, no perquè m’ho demanin.				
Tinc ganes de descobrir llibres nous.				
Hàbit lector	**Mai**	**A vegades**	**Sovint**	**Sempre**
Llegeixo en el meu temps lliure.				
Dedico una estona del dia a llegir.				
Acabo els llibres que començo.				
Compromís lector	**Mai**	**A vegades**	**Sovint**	**Sempre**
Mentre llegeixo, imagino el que està passant a la història.				
Mentre llegeixo, penso què passarà després.				
Relaciono el que llegeixo amb coses que he viscut.				
Autoeficàcia lectora	**Mai**	**A vegades**	**Sovint**	**Sempre**
Entenc el que llegeixo.				
Quan una part és difícil, continuo llegint i intento entendre-la.				
Quan he de llegir alguna cosa, penso que ho faré bé.				
Conversa sobre lectura	**Mai**	**A vegades**	**Sovint**	**Sempre**
Parlo amb altres persones sobre els llibres que llegeixo.				
Explico o recomano llibres que m’han agradat.				
Pregunto a altres persones què estan llegint.				
Accés i oportunitats lectores	**Mai**	**A vegades**	**Sovint**	**Sempre**
Quan vull llegir, trobo llibres a casa.				
Vaig a la biblioteca.				
A casa llegim o parlem de llibres.				
Ús i comoditat en català	**Mai**	**A vegades**	**Sovint**	**Sempre**
Llegeixo en català.				
Em sento còmode quan llegeixo en català.				
Parlo en català sobre el que llegeixo.				

6 Orientacions per administrar les eines

Tres principis

1. L'infant respon de manera autònoma

Sempre que sigui possible, l'infant llegeix els textos i les preguntes, pensa les respostes i respon sense ajuda en el contingut. Les eines estan pensades perquè pugui mostrar què comprèn i com llegeix sense que la persona adulta condicioni el resultat.

2. La persona voluntària intervé el mínim possible

El seu paper és acompanyar, transmetre calma, explicar què s'ha de fer, resoldre dubtes pràctics i observar. No ha de donar pistes, suggerir respostes, reformular el contingut de les preguntes ni confirmar si una resposta és correcta. Com menys intervenció hi hagi, més fiables seran els resultats.

3. No és un examen

L'infant ha de sentir que pot fer-ho amb calma, que no passa res si alguna activitat li costa i que no s'ha de comparar amb ningú. En el qüestionari, totes les respostes són vàlides si reflecteixen el que li passa habitualment.

Abans de començar

- Busca un espai tranquil i sense interrupcions.
- Tingues preparats tots els materials, inclosa la teva còpia del text de fluïdesa.
- Evita les presses.
- Explica breument quines activitats fareu i comprova que entén les instruccions generals.

> *«Avui farem unes activitats de lectura per saber com et podem ajudar millor durant el curs. Primer llegiràs un text i respondràs unes preguntes; després llegiràs un text curt en veu alta; i, finalment, respondràs unes preguntes sobre la teva relació amb la lectura. No és un examen ni t'has de comparar amb ningú. Fes-ho amb calma.»*

Ordre i durada

Activitat	Durada	Ordre
Prova de comprensió lectora	20–30 min	1r
Prova de fluïdesa lectora	3–5 min	2n
Qüestionari "La meva relació amb la lectura"	10–15 min	3r
Total	**35–50 min**	

Les tres proves es poden fer en una sola sessió, però si consideres que és massa per a un infant amb dificultats lectores, pots fer-ho en dues sessions: la prova de comprensió lectora en una sessió i la prova de fluïdesa i el qüestionari en una altra.

Sigui com sigui, cada instrument s'ha de completar en una única sessió, és a dir, una mateixa prova no es pot dividir entre dies diferents.

Si es fan tots tres el mateix dia, la fluïdesa va després de la comprensió, perquè la lectura en veu alta no interfereixi en la concentració. Si es fan en sessions diferents, l'ordre deixa de ser rellevant.

Prova de comprensió: què sí i què no

Pots fer	No has de fer
• Llegir les instruccions inicials. • Recordar que pot anar amb calma. • Aclarir aspectes pràctics, com que només ha de marcar una resposta. • Recordar-li que pot tornar al text. • Indicar-li que pot deixar una pregunta per al final.	• Explicar què vol dir una pregunta o reformular-la. • Assenyalar parts concretes del text. • Donar pistes o suggerir respostes. • Confirmar si una resposta és correcta. • Demanar que reconsideri una resposta. • Corregir la prova mentre encara l'està fent.

Evita expressions com «Torna a mirar aquest tros», «Segur?», «Aquí ho explica», «Pensa-ho una mica més» o «Aquesta no crec que sigui».

I si pregunta què vol dir una paraula?

És preferible que intenti deduir-ne el significat pel context. Només si la paraula li impedeix continuar, ofereix una explicació molt breu i neutra, sense relacionar-la amb cap resposta, i deixa'n constància al full de resultats.

Prova de fluïdesa: què sí i què no

> *«Ara llegiràs aquest text curt en veu alta. No cal que corris. Llegeix al teu ritme i intenta donar sentit al que llegeixes.»*

Pots fer	No has de fer
• Escoltar amb atenció i marcar els errors a la teva còpia. • Observar precisió, ritme, continuïtat, expressivitat i autonomia. • Completar la pauta de manera discreta. • Deixar que s'autocorregeixi. • Dir-li una paraula, de manera neutra, només si queda bloquejat i no pot continuar.	• Corregir cada error. • Avançar-li les paraules. • Marcar el ritme amb el dit. • Llegir les frases abans que ell. • Demanar-li que llegeixi més de pressa o més a poc a poc. • Fer gestos que indiquin si ho fa bé o malament. • Convertir l'activitat en una classe de lectura.

Si has hagut de dir-li alguna paraula, tingues-ho en compte en valorar l'indicador d'autonomia. No facis una valoració general basada en la impressió final: revisa cada indicador per separat.

Qüestionari "La meva relació amb la lectura": què sí i què no

> *«Llegeix cada frase i marca la resposta que s'assembla més al que et passa habitualment. Totes les respostes són vàlides. Si dubtes entre dues opcions, tria la que et passa més vegades.»*

Pots fer	No has de fer
• Llegir les afirmacions en veu alta. • Recordar el significat general de les opcions. • Donar temps perquè pensi. • Repetir una afirmació si no l'ha sentida o llegida bé.	• Suggerir quina resposta sembla més adequada. • Mostrar sorpresa davant d'una resposta. • Comparar-la amb el que has observat a les sessions. • Reformular la pregunta canviant-ne el sentit. • Corregir la resposta o buscar-ne una de «millor».

Evita comentaris com «Però tu sí que llegeixes molt», «Segur que mai?», «Jo diria que això et passa sovint» o «Pensa en el que fem al Lecxit». Les converses posteriors poden aprofundir en algunes respostes, però no han de modificar el registre que ha triat l'infant.

Si l'infant es bloqueja

Dona-li temps, transmet calma, recorda-li que no és un examen i anima'l a fer el que pugui. Si es tracta de la prova de comprensió, pot passar a una altra pregunta i tornar-hi després.

> *«No passa res si alguna part et costa. Fes el que puguis i continua amb calma.»*

Si mostra cansament, nerviosisme o una dificultat que li impedeix continuar, atura l'activitat. En aquest cas, l'instrument s'ha de tornar a administrar sencer en una altra sessió: no es reprèn a partir del punt on s'havia deixat. Deixa'n constància al full de resultats.

Després de l'avaluació

- Comprova que hi consta el codi o el nom de l'infant i la data.
- Revisa que no hi hagi preguntes sense respondre, sense pressionar-lo perquè les modifiqui.
- Completa el full de resultats mentre encara ho recordes tot.
- Corregeix la prova de comprensió amb la clau de respostes, fora de la sessió.

- Entrega tota la documentació a la persona impulsora o coordinadora.

Després de la primera aplicació, no comparteixis amb l'infant les respostes correctes ni treballis el text durant les sessions. Guarda les proves corregides fora del seu abast.

7 Full de resultats, registre i traspàs a l'Excel

Per poder enregistrar els resultats de totes les dimensions de cada infant disposem de:

- Full de resultats: material que tindrà la persona voluntària i que omplirà en el moment que l'infant estigui realitzant la prova. Un cop ple, l'entrega a la persona impulsora.
- Plantilla Excel: document on introduir els resultats de tots els infants de l'espai Lecxit. Aquest document l'omple la persona impulsora un cop hagi rebut els fulls de resultats de tots els infants.

Per què cal un full en paper si ja hi ha un Excel

Perquè hi ha informació que només existeix durant la sessió i després ja no es pot reconstruir: la pauta de fluïdesa, el temps que ha necessitat l'infant, si ha tornat al text, si ha calgut explicar-li una paraula, com estava d'ànim. L'Excel recull el resultat; el paper recull l'evidència.

Traspàs a la plantilla Excel

- Els camps del full de resultats que emplena la persona voluntària segueixen el mateix ordre que les columnes de l'Excel que emplena la persona impulsora.
- A l'Excel, cada infant s'identifica amb un codi. El nom es queda al paper, a l'Espai Lecxit.
- L'Excel conté 4 pestanyes:
  - Instruccions: on s'explica com emplenar l'Excel i com introduir les puntuacions. Aquesta pestanya no s'ha d'editar.
  - Registre: on es registren els resultats que han obtingut tots els infants de l'espai Lecxit. És important que omplis totes les columnes d'aquest registre i recordis el codi de cada infant. Quan facis l'avaluació a les acaballes del curs, torna a registrar tots els infants a la mateixa pestanya de registre marcant que es tracta de l'"aplicació final" i assegura't que el codi de l'infant és el mateix que vas posar a l'inici de curs perquè l'Excel et calculi directament l'evolució de l'infant.
  - Veure fitxa infant: permet visualitzar les puntuacions de l'infant a través del codi de l'infant. Un cop introduïdes les puntuacions de final de curs es pot veure l'evolució. Aquesta pestanya no s'ha d'editar.
  - Veure resum grup: permet visualitzar les puntuacions de tot el grup. Aquesta pestanya no s'ha d'editar.

En aquest enllaç trobaràs la plantilla Excel que podràs descarregar-te o fer-te una còpia a Google Drive i utilitzar-la.

Per tal de contribuir a la millora del programa Lecxit, **et demanem que comparteixis la plantilla Excel amb els resultats dels infants amb el Programa Lecxit de la Fundació Equitat.org a través del correu lecxit@equitat.org.** Aquests registres ens ajuden a veure quines necessitats tenen els infants, persones voluntàries i espais Lecxit i dissenyar nous recursos per millorar la qualitat del programa.

Abans de compartir-nos l'Excel, assegura't que no hi ha noms dels infants (només el codi) ni de les persones voluntàries.

Full de registre de resultats i observacions

El full de registre de resultats i observacions per imprimir i donar a la persona voluntària el trobaràs a l'Annex 4: pàgina 41.

La persona voluntària emplena aquest full durant la sessió i just després i, un cop emplenat, l'entrega a la persona impulsora juntament amb les proves emplenades per l'infant.

Nom de l'infant		**Codi (l'omple la persona impulsora)**	
Curs escolar		**Espai Lecxit**	
Data		**Aplicació**	☐ Inicial ☐ Final
Qui l'ha administrada			

A. Durant la sessió

Aquesta part només la pots emplenar tu, i només ara. Després ja no es pot reconstruir.

Pauta de fluïdesa lectora

Marca una puntuació de cada indicador seguint la pauta.

Llegeix bé les paraules	_____ / 4
Llegeix seguit	_____ / 4
Dona sentit a la lectura	_____ / 4
Llegeix amb autonomia	_____ / 4
Puntuació total de fluïdesa	**_____ / 16**
Nombre total d'errors comptats	_____

Observacions durant la prova de comprensió

Temps aproximat que hi ha dedicat	_____ minuts
Ha tornat al text mentre responia	☐ Gairebé mai ☐ A vegades ☐ Sovint
Ha resolt la prova amb autonomia	☐ Sí ☐ Amb dificultats ☐ No
Ha calgut explicar alguna paraula (quina?)	
Incidències: cansament, nerviosisme, interrupcions, aturada	

Notes lliures

Comentaris de l'infant, reaccions, qualsevol cosa que t'hagi cridat l'atenció.

B. Després de la sessió

Emplena-ho un cop corregida la prova. No cal fer-ho davant de l'infant.

Comprensió lectora

Tipus de pregunta	Encerts	Sobre
Literals (preguntes 1 a 4)	_____	4
Inferencials (preguntes 5 a 9)	_____	5
Interpretativa (pregunta 10)	_____	1
Total	**_____**	**10**

Qüestionari "La meva relació amb la lectura"

Suma les tres respostes de cada dimensió (Mai = 1, A vegades = 2, Sovint = 3, Sempre = 4) i anota la puntuació obtinguda.

Gust lector	_____ / 12
Hàbit lector	_____ / 12
Compromís lector	_____ / 12
Autoeficàcia lectora	_____ / 12
Conversa sobre lectura	_____ / 12
Accés i oportunitats lectores	_____ / 12
Ús i comoditat en català	_____ / 12

Prioritats acordades per a les properes setmanes

Tria una fortalesa des de la qual començar i una o dues dimensions prioritàries. És el pas que converteix l'avaluació en acompanyament.

Fortalesa des de la qual comencem	
Prioritat 1	
Prioritat 2 (opcional)	
Què provarem a les sessions	

8 Orientacions per acompanyar els infants segons les necessitats detectades

Com utilitzar aquest apartat

Les propostes estan pensades principalment per a les persones voluntàries, que comparteixen setmanalment una estona de lectura amb l'infant. També inclouen accions per a les persones impulsores i per a les famílies.

1. Identifica les fortaleses i les necessitats. No et fixis només en les puntuacions: tingues en compte les respostes concretes i allò que observes durant les sessions.
2. Prioritza una o dues dimensions. Sovint és més efectiu centrar-se en poques coses durant unes quantes setmanes.
3. Tria algunes accions concretes. Són propostes flexibles: no cal aplicar-les totes ni seguir-les de manera rígida.
4. Observa l'evolució. Valora si mostra més seguretat, autonomia, interès o implicació, encara que no es tradueixi immediatament en una puntuació més alta.

- Cada infant té un perfil lector propi.
- Els resultats de les eines són orientatius i s'han de complementar amb l'observació de les sessions.
- Una puntuació més baixa no defineix l'infant ni implica necessàriament una dificultat estable.
- L'objectiu de Lecxit és fer créixer lectors i lectores, no millorar puntuacions.

Si la dimensió "Comprensió lectora" requereix més acompanyament

Què pot estar passant?

L'infant pot llegir les paraules correctament però tenir dificultats per construir el significat global del text. Pot costar-li recordar què ha passat, relacionar idees, entendre les motivacions dels personatges o interpretar el missatge de la història.

A vegades pot passar perquè:

- el text és massa difícil
- hi ha vocabulari desconegut
- llegeix massa de pressa i no s'atura a pensar
- li costa mantenir l'atenció
- centra molt l'esforç a descodificar les paraules
- encara no utilitza estratègies per comprovar si està entenent

Què pot fer la persona voluntària?

- Fer petites pauses durant la lectura i preguntar: «Què ha passat fins ara?».
- Demanar que expliqui amb les seves paraules allò que acaba de llegir.
- Preguntar: «Per què creus que el personatge ha fet això?».
- Ajudar-lo a buscar pistes al text.
- Explicar el vocabulari difícil amb exemples senzills.
- Relacionar la història amb experiències pròpies.
- Anticipar què pot passar i comprovar-ho després.
- Resumir conjuntament el text al final.

> No cal convertir la sessió en un interrogatori: la conversa ha de ser natural i integrada en la lectura. Consulta les preguntes que pots fer a l'infant que acompanyes a través d'aquest enllaç.

Què pot fer la persona impulsora?

- Ajudar el voluntariat a seleccionar textos adequats al nivell lector.
- Facilitar lectures amb una dificultat progressiva.
- Oferir recursos per treballar preguntes literals, inferencials i interpretatives.
- Coordinar-se amb el centre educatiu quan es detectin dificultats persistents.

Què pot fer la família?

- Preguntar a l'infant què ha passat a la història.
- Conversar sobre els personatges i les situacions.
- Demanar-li quina part li ha agradat més i per què.
- Escoltar les seves interpretacions sense buscar sempre una resposta exacta.

Si la dimensió “Fluïdesa lectora” requereix més acompanyament

Què pot estar passant?

L’infant pot llegir amb moltes vacil·lacions, pauses, repeticions o errors. També pot mantenir un ritme poc adequat, no respectar la puntuació o llegir de manera molt monòtona. Això fa que dediqui gran part de l’esforç a identificar les paraules i que li quedin menys recursos per seguir el significat.

Què pot fer la persona voluntària?

- Seleccionar fragments breus i adequats al seu nivell.
- Alternar la lectura: una part la persona voluntària i una part l’infant.
- Modelar primer com es llegeix una frase amb pauses i entonació.
- Fer lectures repetides d’un fragment breu, sense convertir-ho en un exercici mecànic.
- Marcar les pauses principals del text abans de començar.
- Practicar diàlegs, poemes, còmics o textos teatrals.
- Donar temps perquè l’infant s’autocorregeixi.
- Prioritzar una lectura segura i amb sentit abans que la velocitat.
- Reconèixer millores concretes: menys pauses, més precisió o més expressivitat.

> Evita corregir cada error immediatament: trenca el ritme i augmenta la inseguretat. Recorda també que fluïdesa i comprensió estan relacionades però no són equivalents: un infant pot llegir amb agilitat i comprendre poc, o comprendre bé quan escolta i tenir dificultats per llegir en veu alta.

Què pot fer la persona impulsora?

- Facilitar textos breus, accessibles i variats.
- Ajudar el voluntariat a entendre els indicadors de precisió, ritme, expressivitat i autonomia.
- Proposar activitats de lectura compartida, dramatització o poesia.
- Coordinar-se amb el centre educatiu si hi ha una gran distància entre fluïdesa i comprensió.

Què pot fer la família?

- Escoltar l’infant llegir textos curts sense pressionar-lo.
- Alternar la lectura amb ell.
- Llegir-li en veu alta com a model.
- Evitar demanar-li que llegeixi més de pressa.
- Celebrar els progressos en seguretat i expressivitat.

Si la dimensió “Gust lector” requereix més acompanyament

Què pot estar passant?

L’infant pot associar la lectura amb l’obligació escolar, l’esforç o la dificultat, i sentir que llegir és una tasca i no una experiència agradable. En aquests casos és especialment important recuperar el plaer, la curiositat i la capacitat de triar.

Què pot fer la persona voluntària?

- Permetre que l’infant participi en la tria de la lectura.
- Oferir opcions variades: còmics, llibres il·lustrats, humor, aventures, misteri, revistes o llibres informatius.
- Explorar els seus interessos abans de recomanar un llibre.
- Llegir en veu alta fragments especialment atractius.
- Abandonar una lectura si no connecta amb l’infant, sense viure-ho com un fracàs.
- Reservar moments per mirar llibres, conversar i descobrir noves lectures.
- Evitar corregir constantment cada error.

> El més important és que l’infant associï la sessió Lecxit amb un moment agradable i compartit.

Què pot fer la persona impulsora?

- Garantir una oferta variada, actual i atractiva.
- Incloure diferents formats i nivells de dificultat.
- Compartir recomanacions entre el voluntariat.
- Conèixer els interessos dels infants i tenir-los en compte en la selecció.

Què pot fer la família?

- Mostrar interès per les lectures de l’infant.
- Compartir estones de lectura sense convertir-les en una obligació.
- Respectar els seus gustos.
- Visitar biblioteques o llibreries i deixar-lo explorar.

Si la dimensió “Hàbit lector” requereix més acompanyament

Què pot estar passant?

L’infant pot tenir capacitat per llegir i fins i tot gaudir-ne, però no haver incorporat la lectura a la seva vida quotidiana. També pot passar que no disposi de temps, espais tranquils, llibres accessibles o suport per mantenir una lectura entre sessions.

Què pot fer la persona voluntària?

- Recomanar llibres que pugui continuar llegint a casa.
- Acordar petits objectius realistes («Aquesta setmana, creus que podries llegir una estona dos dies?»).
- Preguntar la setmana següent si ha pogut llegir.
- Ajudar-lo a trobar un moment possible per fer-ho.
- Mantenir lectures compartides durant diverses sessions.
- Crear expectatives sobre la continuació d’una història.
- Animar-lo a visitar la biblioteca.
- Evitar reptes excessius o poc realistes.

Què pot fer la persona impulsora?

- Facilitar el préstec de llibres i garantir que els infants se’ls puguin endur a casa.
- Informar sobre biblioteques i activitats lectores.
- Promoure sistemes senzills de seguiment que no converteixin la lectura en una obligació.

Què pot fer la família?

- Reservar un moment tranquil per llegir.
- Tenir els llibres en un lloc visible i accessible.
- Compartir moments de lectura.
- Mostrar amb l’exemple que la lectura també forma part de la vida adulta.

Si la dimensió “Compromís lector” requereix més acompanyament

Què pot estar passant?

L’infant pot llegir de manera mecànica, sense implicar-se gaire en la història. Pot comprendre els fets bàsics, però no imaginar, anticipar, reaccionar o establir connexions. També pot ser que la lectura no sigui prou propera als seus interessos.

Què pot fer la persona voluntària?

- Preguntar: «Com t’imagines aquest lloc?».
- Demanar: «Què creus que passarà després?».
- Preguntar què pensa d’un personatge o d’una decisió.
- Relacionar el text amb situacions de la vida real.
- Animar-lo a imaginar escenes o finals diferents.
- Fer servir les il·lustracions per anticipar o interpretar.
- Aturar-se davant d’un moment sorprenent, divertit o emotiu.
- Convidar-lo a dibuixar una escena o representar un diàleg.

Què pot fer la persona impulsora?

- Facilitar lectures captivadores i adequades als interessos dels infants.
- Garantir diversitat de personatges, contextos i referents.
- Compartir recursos per treballar la predicció, la imaginació i les connexions personals.

Què pot fer la família?

- Preguntar què li ha fet sentir la història.
- Conversar sobre els personatges.
- Escollir històries relacionades amb temes que li interessin.
- Imaginar junts què podria passar després.

Si la dimensió "Autoeficàcia lectora" requereix més acompanyament

Què pot estar passant?

L'infant pot sentir que no llegeix bé, que els textos són massa difícils o que sempre necessita ajuda. Pot evitar llegir, rendir-se ràpidament o mostrar inseguretat abans de començar. A vegades la percepció que té de si mateix és més negativa que les seves capacitats reals.

Què pot fer la persona voluntària?

- Seleccionar textos que representin un repte assumible.
- Reconèixer progressos concrets i creïbles.
- Recordar-li estratègies que ja ha utilitzat amb èxit.
- Donar temps abans d'intervenir.
- Normalitzar els errors com a part de l'aprenentatge.
- Evitar comparar-lo amb altres infants.
- Convidar-lo a prendre petites decisions durant la sessió.
- Fer visible allò que ja és capaç de fer.

> En lloc de «Molt bé, ets un gran lector!», sol ser més útil dir «Avui has continuat llegint encara que aquesta part era difícil». El primer és una etiqueta; el segon és una prova que pot recordar.

Què pot fer la persona impulsora?

- Ajudar el voluntariat a ajustar la dificultat de les lectures.
- Promoure una cultura que valori el progrés i no només el resultat.
- Evitar classificacions o comparacions entre infants.
- Facilitar materials amb diferents nivells de complexitat.

Què pot fer la família?

- Valorar l'esforç i la constància.
- Evitar comentaris com «no t'agrada llegir» o «et costa molt».
- Escoltar l'infant sense corregir-lo constantment.
- Recordar-li situacions en què ha superat una dificultat.

Si la dimensió “Conversa sobre lectura” requereix més acompanyament

Què pot estar passant?

L’infant pot no estar acostumat a parlar sobre allò que llegeix, pot sentir inseguretat a l’hora d’expressar una opinió o pot pensar que només hi ha una resposta correcta. També pot necessitar més temps o més models per aprendre a elaborar les seves idees.

Què pot fer la persona voluntària?

- Fer preguntes obertes.
- Demanar quina part li ha agradat més i per què.
- Preguntar quin personatge l’ha sorprès.
- Compartir també la teva pròpia opinió.
- Acceptar interpretacions diferents de la teva.
- Donar temps perquè elabori la resposta.
- Repreguntar amb suavitat: «Què t’ho fa pensar?».
- Conversar durant la lectura, no només al final.

> L’objectiu és que l’infant se senti escoltat i entengui que la seva mirada sobre el text té valor.

Què pot fer la persona impulsora?

- Promoure recomanacions de llibres entre infants.
- Organitzar petits espais de conversa literària.
- Oferir preguntes i recursos al voluntariat.
- Crear ocasions perquè els infants comparteixin lectures.

Què pot fer la família?

- Preguntar què està llegint.
- Compartir opinions sobre històries, pel·lícules o llibres.
- Escoltar sense examinar.
- Explicar també les pròpies experiències lectores.

Si la dimensió “Accés i oportunitats lectores” requereix més acompanyament

Què pot estar passant?

L’infant pot tenir poques oportunitats de contacte amb la lectura fora de l’Espai Lecxit: pocs llibres a casa, poca freqüència de biblioteca, cap recomanació, dificultat per endur-se lectures o cap moment de lectura compartida amb persones adultes. Això no indica manca d’interès ni de capacitat, sinó unes condicions de l’entorn que ofereixen menys oportunitats.

Què pot fer la persona voluntària?

- Garantir que durant la sessió l’infant tingui accés a llibres variats.
- Dedicar temps a triar lectures junts.
- Ajudar-lo a identificar què li pot agradar.
- Recomanar llibres que pugui continuar.
- Generar expectativa entre sessions.
- Informar-lo sobre el préstec i la biblioteca.

> La persona voluntària pot contribuir a compensar algunes desigualtats d’accés, però la resposta no pot recaure només en ella. Comparteix-ho amb la persona impulsora.

Què pot fer la persona impulsora?

- Facilitar el préstec de llibres i garantir una oferta variada i atractiva.
- Connectar l’Espai Lecxit amb la biblioteca i ajudar els infants a obtenir el carnet.
- Crear maletes lectores, racons de préstec o sistemes de circulació.
- Promoure activitats i recursos per a les famílies.
- Coordinar-se amb l’escola i altres agents del territori.

Què pot fer la família?

- Tenir llibres accessibles, encara que siguin pocs.
- Utilitzar els serveis de préstec.
- Acompanyar l’infant a la biblioteca quan sigui possible.
- Mostrar interès per allò que llegeix.

Si la dimensió "Ús i comoditat en català" requereix més acompanyament

Què pot estar passant?

L'infant pot tenir poca exposició al català, sentir-se insegur quan el llegeix o no estar acostumat a conversar-hi sobre llibres. També pot comprendre'l però evitar utilitzar-lo per por d'equivocar-se.

Què pot fer la persona voluntària?

- Escollir llibres en català amb un llenguatge accessible.
- Tenir en compte els seus interessos i el seu nivell de comprensió.
- Llegir conjuntament.
- Modelar una conversa natural en català.
- Donar suport amb vocabulari sense interrompre constantment.
- Evitar corregir tots els errors.
- Permetre que combini llengües quan ho necessiti i acompanyar-lo progressivament.

> L'objectiu no és avaluar el seu nivell lingüístic, sinó que visqui el català com una llengua de lectura propera, accessible i vinculada a experiències positives. Consulta "Els 10 consells per acompanyar la lectura en català".

Què pot fer la persona impulsora?

- Garantir una oferta atractiva i diversa de llibres en català, amb diferents nivells.
- Compartir recomanacions amb el voluntariat.
- Promoure activitats lectores en català en un ambient acollidor i no sancionador.

Què pot fer la família?

- Compartir lectures en català quan sigui possible.
- Escoltar contes, audiollibres o altres continguts en català.
- Conversar sobre les històries amb naturalitat.
- Evitar convertir l'ús de la llengua en una font de pressió.

Quan hi ha diverses dimensions que requereixen acompanyament

És habitual que les dimensions estiguin relacionades. Una fluïdesa poc consolidada pot afectar la comprensió i la confiança; un accés limitat als llibres pot dificultar l'hàbit; i una autoeficàcia baixa pot reduir les ganes de llegir.

Quan apareixen diverses necessitats, no cal abordar-les totes alhora. És recomanable prioritzar tres elements clau del model Lecxit:

1. Crear una experiència positiva de lectura. Triar llibres accessibles, interessants i adequats al moment lector de l'infant.
2. Llegir junts amb calma i confiança. Evitar la pressió, ajustar les dificultats i valorar els petits progressos.
3. Conversar sobre la lectura. Fer preguntes, compartir impressions, imaginar i donar valor a la veu de l'infant.

També és útil identificar una fortalesa des de la qual començar, acordar una o dues prioritats, mantenir-les durant unes quantes sessions, observar els canvis abans d'introduir nous objectius i compartir amb la persona impulsora les dificultats que persisteixen.

Quan la lectura es converteix en una experiència significativa, accessible i agradable, moltes dimensions poden evolucionar de manera conjunta.

9 Annexos

Annex 1: Prova de comprensió lectora (pàgina 36)

Annex 2: Prova de fluïdesa lectora (pàgina 39)

Annex 3: Qüestionari “La meva relació amb la lectura” (pàgina 40)

Annex 4: Full de registre de resultats i observacions (pàgina 41)

Nom: …… **Data:** ……

Llegeix el text amb calma i respon les preguntes. Si ho necessites, pots tornar a mirar el text mentre respons. Marca només una resposta de cada pregunta.

El banc del parc

Cada tarda, després de sortir de l'escola, un infant passava pel parc del barri abans de tornar cap a casa. No sempre s'hi quedava gaire estona, però li agradava observar què passava al seu voltant: infants jugant, persones passejant gossos i gent gran asseguda als bancs parlant tranquil·lament.

Hi havia un banc que li cridava especialment l'atenció. Era de fusta, una mica antic, i estava situat sota un plataner molt gran que feia ombra gairebé tot el dia, cosa que el convertia en un lloc agradable per seure-hi, sobretot a l'estiu.

Amb el temps, es va adonar que no era només el banc el que li agradava, sinó tot el que hi passava al voltant. Cada dia hi veia algú diferent: una dona llegint una novel·la, un noi dibuixant en una llibreta, dues nenes comentant un llibre de la biblioteca o un avi explicant històries al seu net, que escoltava amb els ulls ben oberts.

A vegades, mentre observava aquelles escenes, es preguntava què devien explicar aquells llibres o quines històries s'amagaven darrere de cada persona. Sense adonar-se'n, començava a imaginar situacions, personatges i finals possibles. Amb els dies, va començar a tenir la sensació que tot allò que veia tenia a veure amb històries que encara no coneixia.

Un dia, mentre passava pel costat del banc, es va fixar en una petita placa metàl·lica a la part de darrere. S'hi va acostar i va llegir: «Per a totes les històries que encara s'han d'explicar».

Aquella frase li va quedar donant voltes al cap. No acabava d'entendre del tot què volia dir, però li semblava que tenia relació amb tot el que havia estat observant aquells dies.

L'endemà, després de passar una estona a la biblioteca del barri, va tornar al parc amb un llibre a la motxilla i es va asseure al banc per començar a llegir. Al principi li costava concentrar-se perquè sentia sorolls al seu voltant, però, a poc a poc, es va anar endinsant en la història fins al punt que, quan va aixecar el cap, es va adonar que havia passat molta estona sense adonar-se'n.

Va somriure pensant que potser aquell banc no era només un lloc per seure, sinó també un lloc on podien començar moltes històries. Des d'aquell dia, sempre que podia, passava pel parc amb un llibre.

1) On passava l'infant cada tarda, en sortir de l'escola?

a) A la biblioteca del barri

b) A casa d'un amic

c) Al parc del barri

d) A la plaça de l'escola

2) Per què el banc era un lloc agradable per seure-hi?

a) Perquè un arbre hi feia ombra

b) Perquè era nou i còmode

c) Perquè hi tocava el sol tot el dia

d) Perquè estava lluny del soroll

3) Amb el temps, de què es va adonar l'infant?

a) Que el banc era més antic del que semblava

b) Que el parc cada dia estava més buit

c) Que li agradaven sobretot els arbres del parc

d) Que li agradava tot el que passava al voltant

4) On hi havia la placa metàl·lica?

a) En un arbre del parc

b) A la part de darrere del banc

c) A terra, davant del banc

d) A l'entrada del parc

5) Què tenen en comú moltes de les escenes que l'infant observa al banc?

a) Totes passen a primera hora del matí

b) Hi participen sempre les mateixes persones

c) Tothom hi va acompanyat d'algú altre

d) Hi apareixen llibres i històries

6) Per què la frase de la placa li va cridar tant l'atenció?

a) Perquè era molt difícil de llegir

b) Perquè ningú més no s'hi havia fixat

c) Perquè connectava amb el que ell observava

d) Perquè hi apareixia el nom del seu barri

7) Per què, l'endemà, va passar per la biblioteca abans d'anar al parc?

a) Perquè hi havia quedat amb un amic

b) Perquè volia un llibre per llegir al banc

c) Perquè a l'escola li ho havien demanat

d) Perquè volia tornar un llibre que tenia

8) Què ens fa pensar que l'infant es va enganxar a la lectura?

a) Que no es va adonar del pas del temps

b) Que va tornar cap a casa molt aviat

c) Que va deixar el llibre a mitges

d) Que va parlar amb la gent del parc

9) Per què creus que l'infant va acabar volent llegir?

a) Perquè s'avorria quan era al parc

b) Perquè volia fer el mateix que els altres

c) Perquè observar el va portar a imaginar històries

d) Perquè algú li va dir que havia de llegir

10) Quina idea transmet la història sobre la lectura? Explica-ho amb les teves paraules.

Llegeix aquest text en veu alta, al teu ritme. No cal que corris. Intenta respectar les pauses i donar sentit al que llegeixes. Si t'equivoques, pots corregir-te i continuar.

El llibre de la finestra

A la biblioteca del barri hi havia un llibre que gairebé ningú no agafava. Era petit, tenia la coberta verda i sempre descansava en una prestatgeria a prop de la finestra.

Una tarda, la Jana el va descobrir mentre buscava una història d'aventures. El va obrir amb curiositat i, de sobte, en va caure una nota que deia: «Aquest llibre amaga un secret. T'atreveixes a descobrir-lo?».

La Jana va mirar al seu voltant. La bibliotecària ordenava contes i dues persones llegien en silenci. Ningú no semblava haver vist la nota.

Va tornar a mirar el llibre, va somriure i va començar a llegir. Potser, entre aquelles pàgines, l'esperava una aventura inesperada.

Nom: …… **Data:** ……

La meva relació amb la lectura

> Llegeix cada frase amb calma i marca la resposta que s'assembla més al que et passa a tu. Totes les respostes són vàlides. Si dubtes entre dues opcions, tria la que et passi més vegades. Respon pensant en el que fas de veritat, no en el que t'agradaria fer.

Gust lector	Mai	A vegades	Sovint	Sempre
Llegir em fa passar una bona estona.				
Llegeixo perquè em ve de gust, no perquè m'ho demanin.				
Tinc ganes de descobrir llibres nous.				
Hàbit lector	**Mai**	**A vegades**	**Sovint**	**Sempre**
Llegeixo en el meu temps lliure.				
Dedico una estona del dia a llegir.				
Acabo els llibres que començo.				
Compromís lector	**Mai**	**A vegades**	**Sovint**	**Sempre**
Mentre llegeixo, imagino el que està passant a la història.				
Mentre llegeixo, penso què passarà després.				
Relaciono el que llegeixo amb coses que he viscut.				
Autoeficàcia lectora	**Mai**	**A vegades**	**Sovint**	**Sempre**
Entenc el que llegeixo.				
Quan una part és difícil, continuo llegint i intento entendre-la.				
Quan he de llegir alguna cosa, penso que ho faré bé.				
Conversa sobre lectura	**Mai**	**A vegades**	**Sovint**	**Sempre**
Parlo amb altres persones sobre els llibres que llegeixo.				
Explico o recomano llibres que m'han agradat.				
Pregunto a altres persones què estan llegint.				
Accés i oportunitats lectores	**Mai**	**A vegades**	**Sovint**	**Sempre**
Quan vull llegir, trobo llibres a casa.				
Vaig a la biblioteca.				
A casa llegim o parlem de llibres.				
Ús i comoditat en català	**Mai**	**A vegades**	**Sovint**	**Sempre**
Llegeixo en català.				
Em sento còmode quan llegeixo en català.				
Parlo en català sobre el que llegeixo.				

Full de registre de resultats i observacions

La persona voluntària emplena aquest full durant la sessió i just després i, un cop emplenat, l'entrega a la persona impulsora juntament amb les proves emplenades per l'infant.

Nom de l'infant		**Codi (l'omple la persona impulsora)**	
Curs escolar		**Espai Lecxit**	
Data		**Aplicació**	☐ Inicial ☐ Final
Qui l'ha administrada			

A. Durant la sessió

Aquesta part només la pots emplenar tu, i només ara. Després ja no es pot reconstruir.

Pauta de fluïdesa lectora

Marca una puntuació de cada indicador seguint la pauta.

Llegeix bé les paraules	_____ / 4
Llegeix seguit	_____ / 4
Dona sentit a la lectura	_____ / 4
Llegeix amb autonomia	_____ / 4
Puntuació total de fluïdesa	**_____ / 16**
Nombre total d'errors comptats	_____

Observacions durant la prova de comprensió

Temps aproximat que hi ha dedicat	_____ minuts
Ha tornat al text mentre responia	☐ Gairebé mai ☐ A vegades ☐ Sovint
Ha resolt la prova amb autonomia	☐ Sí ☐ Amb dificultats ☐ No
Ha calgut explicar alguna paraula (quina?)	
Incidències: cansament, nerviosisme, interrupcions, aturada	

Notes lliures

Comentaris de l'infant, reaccions, qualsevol cosa que t'hagi cridat l'atenció.

B. Després de la sessió

Emplena-ho un cop corregida la prova. No cal fer-ho davant de l'infant.

Comprensió lectora

Tipus de pregunta	Encerts	Sobre
Literals (preguntes 1 a 4)	_____	4
Inferencials (preguntes 5 a 9)	_____	5
Interpretativa (pregunta 10)	_____	1
Total	**_____**	**10**

Qüestionari "La meva relació amb la lectura"

Suma les tres respostes de cada dimensió (Mai = 1, A vegades = 2, Sovint = 3, Sempre = 4) i anota la puntuació obtinguda.

Gust lector	_____ / 12
Hàbit lector	_____ / 12
Compromís lector	_____ / 12
Autoeficàcia lectora	_____ / 12
Conversa sobre lectura	_____ / 12
Accés i oportunitats lectores	_____ / 12
Ús i comoditat en català	_____ / 12

Prioritats acordades per a les properes setmanes

Tria una fortalesa des de la qual començar i una o dues dimensions prioritàries. És el pas que converteix l'avaluació en acompanyament.

Fortalesa des de la qual comencem	
Prioritat 1	
Prioritat 2 (opcional)	
Què provarem a les sessions	